Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (štvrtá rozšírená komora)

z 3. februára 2021 * [i]

„Inštitucionálne právo – Parlament – Psychické obťažovanie – Rozhodnutia predsedu Parlamentu, v ktorých bol prijatý záver, že došlo k obťažovaniu dvoch akreditovaných asistentov poslanca, a ktorými sa poslancovi ukladá sankcia spočívajúca v strate nároku na denný príspevok počas dvanástich dní – Články 11 a 166 rokovacieho poriadku Parlamentu – Interné opravné prostriedky – Rozhodnutie predsedníctva Parlamentu potvrdzujúce sankciu – Článok 167 rokovacieho poriadku Parlamentu – Žaloba o neplatnosť – Lehota na podanie žaloby – Prípustnosť – Právo na obhajobu – Mimozmluvná zodpovednosť“

Vo veci T-17/19,

**Giulia Moi**, bydliskom [*osobný údaj*] (Taliansko), v zastúpení: M. Pisano a P. Setzu, advokáti,

žalobkyňa,

proti

**Európskemu parlamentu**, v zastúpení: T. Lazian, S. Seyr a M. Windisch, splnomocnení zástupcovia,

žalovanému,

ktorej predmetom je na jednej strane v prvom rade návrh podaný na základe článku 263 ZFEÚ na zrušenie rôznych aktov prijatých v rámci konania o konštatovaní a sankcionovaní obťažovania, ktoré bolo začaté proti žalobkyni, a subsidiárne návrh na konštatovanie nadmernej a/alebo neprimeranej povahy sankcie, ktorá bola žalobkyni uložená, a na jej nahradenie sankciou, ktorá je stanovená v článku 166 písm. a) rokovacieho poriadku Parlamentu, a na druhej strane návrh podaný na základe článku 268 ZFEÚ s cieľom uložiť Parlamentu povinnosť, aby žalobkyni nahradil škodu, a nariadiť predsedovi, aby zverejnil informáciu na plenárnom zasadnutí Parlamentu,

VŠEOBECNÝ SÚD (štvrtá rozšírená komora),

v zložení: predseda komory S. Gervasoni, sudcovia L. Madise, P. Nihoul (spravodajca), R. Frendo a J. Martín y Pérez de Nanclares,

tajomník: J. Palacio González, hlavný referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 10. júla 2020,

* Jazyk konania: taliančina.

vyhlásil tento

## Rozsudok

### I. Okolnosti predchádzajúce sporu

1 Žalobkyňa, pani Giulia Moi, bola poslankyňou Európskeho parlamentu od roku 2014 do roku 2019.

2 Dňa 22. novembra 2017 dvaja z jej akreditovaných asistentov poslanca (ďalej len „dvaja AAP“) podali žiadosť o pomoc na základe článku 24 Služobného poriadku úradníkov Európskej únie (ďalej len „služobný poriadok“), pričom sa odvolávali na ťažké pracovné podmienky.

3 V dňoch 27. a 28. novembra 2017 dvaja AAP predložili výboru zaoberajúcemu sa sťažnosťami akreditovaných asistentov poslancov na obťažovanie poslancami Európskeho parlamentu a prevenciou obťažovania na pracovisku (ďalej len „poradný výbor“), ktorý bol zriadený článkom 1 ods. 1 vnútorných pravidiel zo 14. apríla 2014 týkajúcich sa sťažností akreditovaných asistentov poslancov na obťažovanie poslancami Európskeho parlamentu a prevencie obťažovania na pracovisku, zmenených 6. júla 2015 (ďalej len „pravidlá zo 14. apríla 2014 v znení zo 6. júla 2015“), sťažnosť z dôvodu obťažovania.

4 Listom z 23. februára 2018 poradný výbor informoval žalobkyňu o obsahu sťažností dvoch AAP a vyzval ju, aby predložila svoje pripomienky k ich tvrdeniam.

5 Dňa 27. februára 2018 poradný výbor vypočul oboch AAP.

6 Dňa 9. marca 2018 predložila žalobkyňa svoje pripomienky k sťažnostiam oboch AAP.

7 Poradný výbor vypočul žalobkyňu 20. marca 2018.

8 Dňa 28. marca 2018 žalobkyňa zaslala poradnému výboru doplňujúce dokumenty.

9 Listom z 22. mája 2018 predsedníčka poradného výboru zaslal predsedovi Parlamentu stanovisko, v ktorom poradný výbor dospel k záveru o existencii obťažovania v zmysle článku 12a ods. 3 služobného poriadku.

10 Listom z 3. júla 2018, doručeným na druhý deň, predseda Parlamentu informoval žalobkyňu o záveroch stanoviska poradného výboru, pokiaľ ide o existenciu obťažovania, a vyzval ju, aby do 20. júla 2018 predložila svoje pripomienky k týmto záverom.

11 Listom z 18. júla 2018, ktorý bol Parlamentu doručený 20. júla 2018, žalobkyňa odpovedala na výzvu predsedu a spochybnila existenciu obťažovania.

12 V liste z 2. októbra 2018 predseda Parlamentu po preskúmaní stanoviska poradného výboru a pripomienok žalobkyne informoval žalobkyňu, že „súhlasí so stanoviskom poradného výboru, ktorý [preukázal], že situácia, na ktorú sa odvolávajú obaja sťažovatelia, spadá pod psychické obťažovanie v zmysle služobného poriadku“. Počas konania pred Všeobecným súdom Parlament označil tento list za „rozhodnutie predsedu týkajúce sa situácie obťažovania“. Tento názov bude ďalej použitý v tomto rozsudku na označenie predmetného dokumentu.

13 V ten istý deň predseda Parlamentu zaslal žalobkyni ďalší dokument s názvom „Rozhodnutie predsedu z 2. októbra 2018“, v ktorom jednak potvrdil, že správanie žalobkyne „porušuje zásady a hodnoty, na ktoré odkazuje [rokovací] poriadok [Parlamentu], a to konkrétne článok 2 [ZEÚ], ako aj článok 1 (rešpektovanie ľudskej dôstojnosti) a článok 31 (právo na pracovné podmienky, ktoré zohľadňujú zdravie, bezpečnosť a dôstojnosť pracovníkov) Charty základných práv Európskej únie“, a jednak uviedol, že „[žalobkyni] za jej správanie voči [dvom AAP], ktoré bolo posúdené ako psychické obťažovanie, rozhodol uložiť sankciu v podobe straty nároku na jej denný príspevok počas dvanástich dní“. Počas konania Parlament označil tento list za „rozhodnutie predsedu o sankcii“. Tento názov bude ďalej použitý v tomto rozsudku na označenie uvedeného dokumentu.

14 Oba dokumenty uvedené v bodoch 12 a 13 vyššie boli žalobkyni doručené spoločne.

15 Dňa 16. októbra 2018 žalobkyňa, ako jej to umožňuje článok 167 rokovacieho poriadku Parlamentu v uplatniteľnom znení (ďalej len „rokovací poriadok Parlamentu“), predložila predsedníctvu Parlamentu interný opravný prostriedok proti rozhodnutiu predsedu o sankcii. V rámci tohto opravného prostriedku spochybnila skutočnosť, že jej správanie voči dvom AAP možno kvalifikovať ako obťažovanie, a subsidiárne navrhla, aby jej bola uložená miernejšia sankcia.

16 Rozhodnutím z 12. novembra 2018, ktoré bolo následne vyhlásené 14. novembra v pléne a oznámené v ten istý deň, predsedníctvo Parlamentu potvrdilo rozhodnutie predsedu o sankcii (ďalej len „rozhodnutie predsedníctva Parlamentu“).

## II. Konanie a návrhy účastníkov konania

17 Žalobkyňa návrhom z 11. januára 2019 podala žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

18 Na základe návrhu sudcu spravodajcu Všeobecný súd rozhodol o začatí ústnej časti konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania upravených v článku 89 jeho rokovacieho poriadku vyzval Parlament, aby predložil určité dokumenty, a položil účastníkom konania písomné otázky, pričom ich vyzval, aby na ne písomne odpovedali. Účastníci konania vyhoveli týmto žiadostiam v stanovenej lehote.

19 Všeobecný súd podľa článku 28 rokovacieho poriadku na návrh štvrtej komory rozhodol o postúpení veci rozšírenému rozhodovaciemu zloženiu.

20 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky, ktoré im Všeobecný súd položil, boli vypočuté na pojednávaní, ktoré sa konalo 10. júla 2020.

21 Vo svojej žalobe žalobkyňa navrhuje, aby Všeobecný súd:

– v prvom rade zrušil rozhodnutie predsedníctva Parlamentu, rozhodnutie predsedu o sankcii, ako aj „akýkoľvek akt, ktorý predmetnej sankcii predchádza, súvisí s ňou a nasleduje po nej“,

– subsidiárne „konštatoval, že uložená disciplinárna sankcia je nadmerná [alebo] neprimeraná, a v dôsledku toho ju nahradil sankciou stanovenou v článku 166 [ods. 3 písm.] a) rokovacieho poriadku Parlamentu“,

– v každom prípade uložil Parlamentu povinnosť nahradiť žalobkyni škodu, ktorú spravodlivo určí, spočívajúcu v zaplatení sumy 50 000 eur alebo akejkoľvek inej vyššej alebo nižšej sumy, ktorú považuje za spravodlivú, a uložil predsedovi Parlamentu povinnosť zverejniť informáciu na plenárnom zasadnutí,

– uložil Parlamentu povinnosť nahradiť trovy konania.

22 Žalobkyňa okrem toho predkladá rôzne návrhy na opatrenia na zabezpečenie priebehu konania a na vykonanie dokazovania, ako aj návrhy na predloženie dôkazov a návrhov dôkazov.

23 Parlament navrhuje, aby Všeobecný súd:

– zamietol návrh na zrušenie rozhodnutia predsedu o sankcii ako neprípustný,

– zamietol návrh na zrušenie akéhokoľvek iného aktu, ktorý sankcii predchádza, súvisí s ňou alebo nasleduje po nej, ako neprípustný,

– zamietol návrhy, ktoré mu boli predložené s cieľom vydať Parlamentu príkazy a nahradiť ho, ako neprípustné,

– zamietol návrhy na predloženie dôkazov a návrhov dôkazov, ako aj návrhy na opatrenia na zabezpečenie priebehu konania a na vykonanie dokazovania ako neprípustné,

– zamietol návrhy na náhradu škody ako neprípustné,

– zamietol žalobu ako čiastočne neprípustnú a v každom prípade v zostávajúcej časti ako nedôvodnú,

– uložil žalobkyni povinnosť nahradiť všetky trovy konania.

## III. Právny rámec

### A. O uplatniteľnom práve

24 Na úvod treba uviesť, že ustanoveniami uplatniteľnými v prejednávanej veci sú články 11, 166 a 167 rokovacieho poriadku Parlamentu, ako aj pravidlá zo 14. apríla 2014 v znení zo 6. júla 2015.

25 Ako uznal Parlament vo svojich odpovediach na otázky, ktoré mu položil Všeobecný súd, predseda Parlamentu vo svojom rozhodnutí o sankcii omylom odkázal na rozhodnutie predsedníctva Parlamentu z 2. júla 2018 o fungovaní poradného výboru povereného preskúmaním sťažností na obťažovanie, ktoré sa týkajú poslancov Parlamentu, a konaniach v tejto oblasti.

26 V súlade s jeho článkom 15 ods. 1 sa totiž toto posledné uvedené rozhodnutie vzťahuje len na žiadosti o pomoc podané po 1. septembri 2018. Ako však vyplýva z bodu 2 vyššie, v prejednávanej veci boli žiadosti o pomoc podané oboma AAP 22. novembra 2017.

## B. O návrhu na zrušenie

### *1. O prípustnosti návrhu na zrušenie vzhľadom na článok 76 rokovacieho poriadku*

27 Parlament bez toho, aby výslovne vzniesol námietku neprípustnosti, uvádza, že v rozpore s tým, čo vyžaduje článok 76 rokovacieho poriadku, žalobkyňa nerozdelila svoj návrh na zrušenie na jasne identifikované žalobné dôvody.

28 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 21 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, uplatniteľného na konanie pred Všeobecným súdom v súlade s článkom 53 prvým odsekom toho istého štatútu a článkom 76 písm. d) rokovacieho poriadku žaloba musí obsahovať najmä predmet sporu a stručné zhrnutie uvedených žalobných dôvodov. Tieto údaje musia byť dostatočne jasné a presné na to, aby umožnili žalovanému pripraviť svoju obranu a Všeobecnému súdu rozhodnúť o žalobe prípadne aj bez ďalších podporných informácií. Na účely zabezpečenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti je na to, aby žaloba bola prípustná, nevyhnutné, aby podstatné skutkové a právne okolnosti, na ktorých sa zakladá, vyplývali aspoň stručne, ale koherentne a zrozumiteľne, zo znenia samotnej žaloby (pozri rozsudok z 12. decembra 2018, SH/Komisia, T-283/17, EU:T:2018:917, bod 86 a citovanú judikatúru).

29 V prejednávanej veci je pravda, že žaloba sa nezakladá na postupnom prekladaní dôvodov uvádzaných pod rôznymi názvami.

30 Ako však uvádza žalobkyňa v replike, tento postup nebráni Všeobecnému súdu, aby na podporu návrhu na zrušenie identifikoval tri žalobné dôvody, ktoré Parlament navyše spochybnil. Tieto žalobné dôvody sú založené po prvé na porušení článku 41 ods. 2 Charty základných práv, zásady dodržiavania práva na obhajobu, povinnosti nestrannosti, ako aj „práva na účasť a práva byť vypočutý“, po druhé na nedostatku odôvodnenia a po tretie na zneužití právomoci.

31 Preto treba konštatovať, že žaloba spĺňa požiadavky stanovené v článku 76 písm. d) rokovacieho poriadku.

### *2. O predmete návrhu na zrušenie*

32 Ako vyplýva z opisu predmetu žaloby a jej návrhov, žalobkyňa žiada o zrušenie rozhodnutia predsedníctva Parlamentu.

33 Na prvej strane žaloby v definícii predmetu žaloby žalobkyňa okrem iného navrhuje zrušiť rozhodnutie predsedu o sankcii.

34 Navyše treba uviesť, že hoci rozhodnutie predsedu týkajúce sa situácie obťažovania nie je výslovne uvedené v opise predmetu žaloby ani v žalobných návrhoch medzi aktmi, ktorých zrušenie sa navrhuje, z uvedenia žalobných dôvodov vyplýva, že žalobkyňa chcela jednoznačne napadnúť toto rozhodnutie.

35 Navyše Parlament túto skutočnosť nespochybňuje.

36 Keďže Parlament mohol identifikovať tento návrh a mohol naň podrobne odpovedať, treba konštatovať, že návrh na zrušenie sa vzťahuje aj na rozhodnutie predsedu týkajúce sa situácie obťažovania, aj keď toto rozhodnutie nie je formálne uvedené v opise predmetu žaloby (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. marca 1967, Simet a Feram/Vysoký úrad, 25/65 a 26/65, EU:C:1967:4, s. 53).

37 Skutočnosť, že návrh na zrušenie sa týka aj rozhodnutia predsedu týkajúceho sa situácie obťažovania, je potvrdená návrhom, ktorý žalobkyňa uviedla v opise predmetu žaloby, ako aj v bode 17 žaloby a ktorý sa týka zrušenia akéhokoľvek iného aktu, ktorý sankcii predchádza, súvisí s ňou alebo po nej nasleduje.

38 Zo spisu nevyplýva, že by sa žalobkyňa týmto posledným návrhom zamerala na iné rozhodnutia, než je rozhodnutie predsedu týkajúce sa situácie obťažovania.

39 V dôsledku toho treba dospieť k záveru, že návrh na zrušenie sa vzťahuje na rozhodnutie predsedu týkajúce sa situácie obťažovania, rozhodnutie predsedu o sankcii a rozhodnutie predsedníctva Parlamentu (ďalej len „napadnuté rozhodnutia“).

### *3. O prípustnosti návrhu na zrušenie v rozsahu, v akom sa týka rozhodnutia predsedu o sankcii*

40 Parlament sa domnieva, že návrh na zrušenie v rozsahu, v akom smeruje proti rozhodnutiu predsedu o sankcii, musí byť zamietnutý ako neprípustný z dvoch dôvodov, z ktorých jeden je uvedený v prvom rade a druhý subsidiárne.

41 Parlament v prvom rade tvrdí, že rozhodnutie predsedu o sankcii bolo nahradené rozhodnutím predsedníctva Parlamentu, ktoré predstavuje konečné stanovisko inštitúcie, a teda stanovisko, proti ktorému mala smerovať žaloba.

42 V tejto súvislosti treba uviesť, že rozhodnutie predsedníctva Parlamentu bolo prijaté v nadväznosti na interný opravný prostriedok, ktorý na základe článku 167 rokovacieho poriadku Parlamentu podala žalobkyňa proti rozhodnutiu predsedu o sankcii.

43 Podľa judikatúry však existencia administratívneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu, či už je tento opravný prostriedok obligatórny alebo fakultatívny, nemá vplyv na právo dotknutej osoby kedykoľvek podať proti uvedenému rozhodnutiu žalobu na súd (rozsudok z 21. februára 2018, LL/Parlament, C-326/16 P, EU:C:2018:83, bod 34).

44 Preto nemožno usudzovať, najmä z hľadiska práva na účinné súdne preskúmanie zakotveného v článku 47 Charty základných práv, že začatie konania o sťažnosti v zmysle článku 167 rokovacieho poriadku Parlamentu ohrozuje právo na súdne preskúmanie sporného rozhodnutia (pozri analogicky rozsudok z 21. februára 2018, LL/Parlament, C-326/16 P, EU:C:2018:83, bod 35).

45 Okrem toho treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry administratívna sťažnosť a jej explicitné alebo implicitné zamietnutie tvoria neoddeliteľnú súčasť komplexného konania. Za týchto okolností platí, že aj keď žaloba na súde formálne smeruje proti zamietnutiu sťažnosti, má za následok, že súdu Únie je na posúdenie predložený akt spôsobujúci ujmu, proti ktorému bola podaná sťažnosť (rozsudky z 21. februára 2018, LL/Parlament, C-326/16 P, EU:C:2018:83, bod 36, a z 19. septembra 2018, Selimovic/Parlament, T-61/17, neuverejnený, EU:T:2018:565, bod 45).

46 Okrem toho podľa takisto ustálenej judikatúry je žaloba prípustná bez ohľadu na to, či smeruje proti samotnému rozhodnutiu napadnutému sťažnosťou, proti rozhodnutiu o zamietnutí tejto sťažnosti alebo spoločne proti obidvom týmto rozhodnutiam, pod podmienkou, že uvedená sťažnosť aj žaloba boli podané v lehotách stanovených v uvedených článkoch (pozri rozsudok z 21. februára 2018, LL/Parlament, C-326/16 P, EU:C:2018:83, bod 37 a citovanú judikatúru).

47 Z uvedeného vyplýva, že prijatie rozhodnutia predsedníctva Parlamentu nebráni žalobkyni v tom, aby podala svoju žalobu proti rozhodnutiu predsedu o sankcii, aj keby toto posledné uvedené rozhodnutie bolo predmetom opravného prostriedku podľa článku 167 rokovacieho poriadku Parlamentu.

48 Subsidiárne Parlament tvrdí, že žaloba v rozsahu, v akom smeruje proti rozhodnutiu predsedu o sankcii, je neprípustná z dôvodu, že bola podaná po uplynutí dvojmesačnej lehoty stanovenej v článku 263 šiestom odseku ZFEÚ.

49 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že cieľom administratívneho opravného prostriedku, či už je alebo nie je fakultatívny, je umožniť a uprednostniť zmier v spore vzniknutom medzi dotknutou osobou a správnym orgánom, a to s cieľom vyhnúť sa sporovému konaniu (rozsudky z 21. februára 2018, LL/Parlament, C-326/16 P, EU:C:2018:83, bod 25, a z 19. septembra 2018, Selimovic/Parlament, T-61/17, neuverejnený, EU:T:2018:565, bod 43).

50 V prejednávanej veci konanie podľa článku 167 rokovacieho poriadku Parlamentu predstavuje fakultatívny postup pred začatím súdneho konania. Toto konanie by však bolo zbavené svojho potrebného účinku, ak by poslanec po tom, čo využil túto možnosť na účely dosiahnutia zmieru, musel pred skončením tohto administratívneho konania podať žalobu na súde, aby dodržal lehotu na podanie žaloby proti rozhodnutiu, ktorého sa týkalo uvedené konanie (rozsudok z 19. septembra 2018, Selimovic/Parlament, T-61/17, neuverejnený, EU:T:2018:565, bod 43).

51 Okrem toho treba uviesť, že článok 167 rokovacieho poriadku Parlamentu stanovuje, že ak predsedníctvo Parlamentu neprijme rozhodnutie o internom opravnom prostriedku v lehote štyroch týždňov stanovenej na tento účel, sankcia sa považuje za neplatnú, takže v takomto prípade nie je potrebný nijaký súdny prostriedok nápravy (rozsudok z 19. septembra 2018, Selimovic/Parlament, T-61/17, neuverejnený, EU:T:2018:565, bod 44).

52 V dôsledku toho treba konštatovať, že v rámci prejednávanej žaloby sa žalobkyňa mohla domáhať zrušenia rozhodnutia predsedu o sankcii najneskôr v deň uplynutia lehoty na podanie žaloby vypočítanej odo dňa oznámenia rozhodnutia predsedníctva Parlamentu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. septembra 2018, Selimovic/Parlament, T-61/17, neuverejnený, EU:T:2018:565, bod 48; pozri tiež v tomto zmysle a analogicky rozsudok z 21. februára 2018, LL/Parlament, C-326/16 P, EU:C:2018:83, bod 41).

53 V prejednávanej veci bolo rozhodnutie predsedníctva Parlamentu prijaté 12. novembra 2018 a oznámené žalobkyni 14. novembra 2018. Žaloba o neplatnosť bola podaná 11. januára 2019.

54 Z toho vyplýva, že žalobu v rozsahu, v akom sa týka rozhodnutia predsedu o sankcii, nemožno považovať za oneskorenú.

### *4. O prípustnosti návrhu na zrušenie v rozsahu, v akom sa vzťahuje na rozhodnutie predsedu týkajúce sa situácie obťažovania*

55 Parlament sa navyše domnieva, že návrh na zrušenie bol v rozsahu, v akom sa vzťahuje na rozhodnutie predsedu týkajúce sa situácie obťažovania, podaný po uplynutí lehôt stanovených v článku 263 šiestom odseku ZFEÚ.

56 V tejto súvislosti treba uviesť, že – ako tvrdí Parlament – rozhodnutie predsedu týkajúce sa situácie obťažovania bolo prijaté 2. októbra 2018, zatiaľ čo prejednávaná žaloba bola podaná 11. januára 2019, teda viac ako dva mesiace po oznámení tohto rozhodnutia.

57 Na pojednávaní Parlament uviedol, že konanie týkajúce sa obťažovania vytýkaného poslancom Parlamentu bolo organizované tak, aby sa prihliadlo jednak k ich konkrétnej situácii a jednak k želaniu vyjadrenému predsedníctvom Parlamentu, aby bolo zapojené len do sťažnosti týkajúcej sa sankcie bez toho, aby bolo spájané s časťou konania týkajúcou sa konštatovania obťažovania.

58 Práve z týchto dôvodov bolo zavedené konanie, ktoré má dve časti, pričom každá z týchto častí podlieha odlišnému režimu z hľadiska opravných prostriedkov, pretože na rozdiel od rozhodnutia predsedu týkajúceho sa situácie obťažovania, postup zavedený Parlamentom umožňuje, aby obvinená osoba podala proti rozhodnutiu predsedu o sankcii interný opravný prostriedok na predsedníctvo Parlamentu.

59 V prípade Parlamentu je tento postup založený jednak na článkoch 166 a 167 rokovacieho poriadku Parlamentu a jednak na článku 12 pravidiel zo 14. apríla 2014 v znení zo 6. júla 2015.

60 V tejto súvislosti treba uviesť, že článok 166 rokovacieho poriadku Parlamentu, nazvaný „Sankcie“, vo svojom odseku 1 prvom pododseku stanovuje:

„V prípadoch závažného narušenia poriadku alebo chodu Parlamentu porušením zásad stanovených v článku 11 predseda Parlamentu prijme odôvodnené rozhodnutie ukladajúce primeranú sankciu.“

61 Článok 167 rokovacieho poriadku Parlamentu, nazvaný „Vnútorné odvolacie postupy [interné opravné prostriedky – *neoficiálny preklad*]“, stanovuje:

„Dotknutý poslanec môže predsedníctvu podať vnútorné odvolanie do dvoch týždňov od oznámenia o uložení sankcie predsedom Parlamentu v súlade s článkom 166 ods. 1 až 4. Podanie odvolania má za následok prerušenie uplatňovania sankcie. Predsedníctvo môže najneskôr štyri týždne od podania odvolania alebo, ak sa nezíde v priebehu tejto lehoty, na svojej nasledujúcej schôdzi zrušiť, potvrdiť alebo zmeniť uloženú sankciu bez toho, aby boli dotknuté externé práva dotknutého poslanca odvolať sa, ktoré má možnosť uplatniť. Ak predsedníctvo v uvedenej lehote nerozhodne, sankcia sa považuje za neplatnú.“

62 Pokiaľ ide o článok 12 pravidiel zo 14. apríla 2014 v znení zo 6. júla 2015, tento článok stanovuje:

„1. Predseda prijme na základe stanoviska [poradného] výboru odôvodnené rozhodnutie o tom, či došlo preukázateľne k obťažovaniu. Výboru písomne oznámi, aké opatrenia plánuje prijať, a informuje o nich dotknuté strany. Pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia o existencii obťažovania predseda vypočuje dotknutého poslanca.

…

3. V prípade potreby predseda Parlamentu uloží dotknutému poslancovi sankciu v súlade s článkami 11 a 166 rokovacieho poriadku [Parlamentu]. Vypočutie poslanca na základe odseku 1 sa považuje za vypočutie v zmysle článku 166 ods. 1 rokovacieho poriadku Parlamentu.“

63 Na rozdiel od toho, čo uvádza Parlament, z týchto ustanovení nevyplýva, že konania týkajúce sa obťažovania, pokiaľ sa týkajú členov tejto inštitúcie, tak na jednej strane musia nevyhnutne viesť k samostatnému rozhodnutiu v prípade situácie obťažovania a k samostatnému rozhodnutiu v prípade sankcie, a na druhej strane tieto rozhodnutia musia podliehať odlišným režimom opravných prostriedkov.

64 Článok 166 rokovacieho poriadku Parlamentu a článok 12 pravidiel zo 14. apríla 2014 v znení zo 6. júla 2015 totiž stanovujú len to, že v prípade protiprávneho konania sa prijme odôvodnené rozhodnutie a že sankciu možno uložiť bez toho, aby sa vylúčilo, že týmito *a priori* neoddeliteľnými prvkami sa zaoberá to isté rozhodnutie.

65 V rovnakom zmysle sa článok 167 rokovacieho poriadku Parlamentu obmedzuje na spresnenie začiatku plynutia lehoty na podanie sťažnosti, pričom uvádza, že táto lehota plynie od uloženia sankcie, pričom nevylučuje, že v rozhodnutí obsahujúcom túto sankciu môže tiež konštatovaná situácia obťažovania.

66 Okrem toho rozlišovanie, ktoré Parlament vykonal medzi rozhodnutím o sankcii a rozhodnutím, ktorým sa konštatuje obťažovanie, za predpokladu, že by sa mohlo opierať o ustanovenia uvedené v bodoch 60 až 62 vyššie, vedie k asymetrickému zaobchádzaniu s týmito rozhodnutiami, pokiaľ ide o možnosti opravných prostriedkov, hoci tieto rozhodnutia sú neoddeliteľne prepojené.

67 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že – ako zdôraznilo predsedníctvo Parlamentu v bode 4 svojho rozhodnutia – opravné prostriedky musia mať „účinnú“ povahu.

68 Táto požiadavka je zakotvená v článku 47 Charty základných práv, podľa ktorého každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má právo na opravný prostriedok, ktorý má takúto povahu.

69 Ako uvádza Parlament, v prípade absencie interného opravného prostriedku zo strany člena Parlamentu proti rozhodnutiu predsedu o sankcii má súd Únie, ktorý priamo rozhoduje o žalobe proti tomuto rozhodnutiu, možnosť analyzovať v rámci toho istého súdneho konania vzťahy existujúce medzi sankciou, skutkovými okolnosťami a konaním.

70 Vzhľadom na povinnosť zabezpečiť účinnú povahu prostriedku nápravy neexistuje žiadny dôvod, ktorý by odôvodňoval, aby sa preskúmanie rozhodnutia predsedu o sankcii súdom odlišovalo, pokiaľ pred podaním žaloby podá člen Parlamentu proti tomuto rozhodnutiu interný opravný prostriedok.

71 Účinnosť prostriedku nápravy totiž vyžaduje, aby tak, ako je to v prípade, keď proti rozhodnutiu predsedu o sankcii nebol podaný nijaký interný opravný prostriedok, sa mohlo preskúmanie súdom Únie vzťahovať tak na rozhodnutie týkajúce sa správania, ako aj na rozhodnutie o sankcii, keďže sankcia je zákonná len vtedy, ak po prvé v prípade preukázania správania je konštatovanie, ktoré sa ho týka, založené na dostatočných dôkazoch, po druhé toto správanie bolo predmetom primeranej právnej kvalifikácie a po tretie sankcia je primeraná závažnosti uvedeného správania, pričom všetko viedlo k rozhodnutiam prijatým po skončení konania bez vád.

72 Existenciu neoddeliteľných väzieb medzi konštatovaním obťažovania, sankciou a priebehom konania napokon uznal samotný predseda Parlamentu. Na jednej strane tento predseda v bode 7 svojho rozhodnutia o sankcii uviedol, že „závery a dôvody rozhodnutia týkajúceho sa konštatovania psychického obťažovania predstavujú základ tohto rozhodnutia o uložení sankcie“. Na druhej strane v bode 11 toho istého rozhodnutia uviedol, pričom tak sám opísal vzťah existujúci medzi jednotlivými aspektmi situácie, že práve „vzhľadom na závažnosť správania [žalobkyne], ktoré [preukazovala] trvalo, opakovane a systematicky a ktoré svedč[ilo] o zjavnom nerešpektovaní hodnôt a zásad stanovených v článku 11 ods. 3 rokovacieho poriadku [Parlamentu]“, „[bola] vyhlásená sankcia… vhodná a primeraná vo vzťahu k porušeniu, ktorého sa dopustila“.

73 V prejednávanej veci je pochopiteľné, že žalobkyňa tým, že sa chcela brániť, využila možnosť, ktorú ponúka rokovací poriadok Parlamentu, a to podať interný opravný prostriedok proti rozhodnutiu predsedu o sankcii.

74 Vzhľadom na potrebu zabezpečiť účinnú povahu žaloby pred súdom Únie však táto okolnosť nemôže mať za následok, že žalobkyni bude odňatá možnosť súdneho preskúmania, v rámci ktorého budú preskúmané všetky aspekty spornej situácie s prihliadnutím na neoddeliteľné väzby, ktoré ich spájajú.

75 Okrem toho, ak by žalobkyňa napadla rozhodnutie predsedu týkajúce sa situácie obťažovania priamo na súde Únie, predsedníctvo Parlamentu by si muselo vybrať z dvoch možností, z ktorých žiadna by nebola uspokojivá, pokiaľ ide o ich administratívne a súdne následky. V rámci prvej možnosti by predsedníctvo mohlo rozhodnúť o sankcii bez toho, aby čakalo na rozhodnutie súdu, pričom v takom prípade by žalobkyňa mohla podať žalobu aj proti tomuto rozhodnutiu, čo by pravdepodobne viedlo súd k tomu, že by spojil obe žaloby na jedno konanie, a teda odložil svoje preskúmanie zákonnosti na situáciu obťažovania. V rámci druhej možnosti by predsedníctvo mohlo počkať na rozhodnutie súdu, pričom v takom prípade by sa vystavilo riziku, že nebude môcť uplatniť svoju právomoc opätovne preskúmať sankciu, keďže na jednej strane v prípade absencie rozhodnutia predsedníctva v lehote štyroch týždňov po podaní žaloby sa napadnutá sankciu, ktorú prijal predseda Parlamentu, považuje podľa článku 167 rokovacieho poriadku Parlamentu za neplatnú a na druhej strane z ustanovení rokovacieho poriadku Parlamentu nevyplýva, že by predsedníctvo malo možnosť prerušiť konanie, ktoré vedie, pokým nebude známy výsledok súdneho konania.

76 Za týchto podmienok právo na účinný prostriedok nápravy a zásada riadneho výkonu spravodlivosti spoločne vyžadujú, aby súd v prejednávanej veci zároveň rozhodoval o zákonnosti rozhodnutí týkajúcich sa jediného a toho istého sporu, a to konkrétne v tomto prípade rozhodnutia, ktorým sa konštatuje existencia obťažovania, a rozhodnutia, ktoré od neho závisí a ktorým sa ukladá sankcia, ktorú si takéto správanie zaslúži.

77 Treba teda konštatovať, že vzhľadom na to, že rozhodnutie predsedu týkajúce sa situácie obťažovania je neoddeliteľne spojené s rozhodnutím o sankcii, lehota na podanie žaloby o neplatnosť proti prvému uvedenému rozhodnutiu začala plynúť – tak ako v prípade druhého rozhodnutia – až po oznámení rozhodnutia predsedníctva Parlamentu prijatého v nadväznosti na interný opravný prostriedok podľa článku 167 rokovacieho poriadku Parlamentu (pozri bod 52 vyššie).

78 V dôsledku toho treba prijať záver, že návrh na zrušenie rozhodnutia predsedu týkajúceho sa situácie obťažovania nemožno považovať za oneskorený, a je teda prípustný.

### *5. O veci samej*

79 Prvým žalobným dôvodom žalobkyňa tvrdí, že počas konania, ktoré viedlo jednak ku kvalifikácii jej správania ako obťažovania a jednak k uloženiu sankcie, nemala prístup, hoci o to žiadala, ani k dokumentom nachádzajúcim sa v spise, ani k sťažnostiam, ktoré podali obaja AAP, ani k vyhláseniam týchto AAP pred poradným výborom.

80 Parlament túto argumentáciu spochybňuje.

#### *a) O prípustnosti žalobného dôvodu*

81 Písomnou otázkou sa Všeobecný súd účastníkov konania opýtal, či je pravidlo „zhody“ medzi sťažnosťou a žalobou v tomto spore uplatniteľné a aký vplyv by malo jeho prípadné uplatnenie, keďže uvedené pravidlo pod hrozbou neprípustnosti vyžaduje, aby žalobný dôvod alebo výhrada, ktoré boli uplatnené pred súdom Únie, boli už uplatnené v rámci konania pred podaním žaloby alebo aby úzko súviseli s kritikou uvedenou v tom istom rámci.

82 Parlament odpovedal, že ak by sa toto pravidlo malo uplatniť na prejednávanú vec, žalobný dôvod týkajúci sa porušenia práva na obhajobu by musel byť vyhlásený za neprípustný, pretože ho žalobkyňa neuplatnila v rámci svojho interného opravného prostriedku pred predsedníctvom Parlamentu.

83 Žalobkyňa spochybňuje stanovisko, ktoré zastáva Parlament.

84 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že žaloba sa zakladá na článku 263 ZFEÚ a nie na článku 270 ZFEÚ.

85 Práve v rámci sporov začatých na základe tohto posledného uvedeného ustanovenia a v súvislosti s povinnou predchádzajúcou sťažnosťou zavedenou služobným poriadkom bolo stanovené pravidlo zhody bez toho, aby bolo v tomto štádiu Súdnym dvorom alebo Všeobecným súdom rozšírené na žaloby, ktorým vzhľadom na to, že boli podané na základe článku 263 ZFEÚ, predchádzala administratívna fáza.

86 V prípade potreby treba pripomenúť, že v rámci článku 270 ZFEÚ pravidlo zhody zohľadňuje osobitný kontext upravený týmto ustanovením. Podľa tohto článku má Súdny dvor Európskej únie právomoc rozhodovať vo všetkých sporoch medzi Úniou a jej zamestnancami v medziach a za podmienok stanovených služobným poriadkom a podmienkami zamestnávania ostatných zamestnancov Únie, ktoré výslovne podmieňujú prípustnosť žalôb na Súdny dvor Európskej únie jednak podaním predchádzajúcej sťažnosti a jednak výslovným alebo implicitným rozhodnutím menovacieho orgánu o zamietnutí.

87 Okrem toho treba v tejto súvislosti zdôrazniť, že ani rokovací poriadok Parlamentu, ani žiadny iný právny predpis uplatniteľný v prejednávanej veci nepodmieňuje prípustnosť žaloby podanej členom Parlamentu na súd Únie predložením predchádzajúcej sťažnosti v Parlamente. V prípade neexistencie takéhoto predpisu treba vzhľadom na právo na účinný prostriedok nápravy stanovené v článku 47 Charty základných práv žalobkyni umožniť uviesť akýkoľvek žalobný dôvod pred súdom Únie, aj keby tak neurobila pred predsedníctvom Parlamentu.

88 V prejednávanej veci je uplatnenie pravidla zhody odôvodnené tým menej, že konanie o internom opravnom prostriedku stanovené v článku 167 rokovacieho poriadku Parlamentu, tak ako ho opísal Parlament, sa môže týkať len sankcie. Za týchto podmienok hľadanie zmieru nemôže viesť k spochybneniu konštatovania obťažovania, ktoré možno napadnúť len na súde, a preto sa nevzťahuje na celý spor medzi dotknutým poslancom a Parlamentom.

89 V každom prípade skutočnosť, že žalobkyňa predtým neuviedla tvrdenie založené na práve na obhajobu, nemá vplyv na preskúmanie interného opravného prostriedku, pretože predsedníctvo Parlamentu, ako to uvádza v bodoch 4 a 5 svojho rozhodnutia, v čase prijatia svojho stanoviska overilo, či v rámci uplatneného postupu nedošlo k nijakému zjavnému pochybeniu, ktoré by mohlo ohroziť zákonnosť rozhodnutia o uložení sankcie (pozri v tomto zmysle a analogicky rozsudok z 21. novembra 2000, Carrasco Benítez/Komisia, T-214/99, EU:T:2000:272, body 37 a 38).

90 Treba teda prijať záver, že z dôvodov uvedených vyššie sa pravidlo zhody na taký spor, aký žalobkyňa predložila Všeobecnému súdu, neuplatní, v dôsledku čoho nemožno prvý žalobný dôvod vyhlásiť za neprípustný z dôvodu, že porušenie zásady dodržiavania práva na obhajobu nebolo namietané pred predsedníctvom Parlamentu v rámci interného opravného prostriedku podľa článku 167 rokovacieho poriadku Parlamentu.

### *b) O dôvodnosti žalobného dôvodu*

91 Pokiaľ ide o dôvodnosť žalobného dôvodu, treba pripomenúť, že článok 41 ods. 2 Charty základných práv stanovuje, že právo na riadnu správu vecí verejných zahŕňa najmä právo každého na vypočutie pred prijatím akéhokoľvek individuálneho opatrenia, ktoré by sa ho mohlo nepriaznivo dotýkať, právo každého na prístup k spisu, ktorý sa ho týka, za predpokladu dodržiavania oprávnených záujmov dôvernosti a služobného a obchodného tajomstva, ako aj povinnosť administratívy odôvodniť svoje rozhodnutia.

92 V rozsudku zo 4. apríla 2019, OZ/EIB (C-558/17 P, EU:C:2019:289, bod 53), Súdny dvor pripomenul, že právo byť vypočutý stanovené v tomto ustanovení zaručuje každému možnosť účinne a efektívne vyjadriť svoj názor v priebehu správneho konania, a to predtým, ako bude prijaté akékoľvek rozhodnutie, ktoré môže nepriaznivo ovplyvniť jeho záujmy.

93 Na základe článku 41 ods. 2 Charty základných práv Súdny dvor konštatoval, že v prípade, ak obťažovaná osoba podala žalobu o neplatnosť proti rozhodnutiu o zamietnutí jej sťažnosti, vyšetrovací výbor pred zaslaním svojich odporúčaní predsedovi inštitúcie a v každom prípade tento predseda predtým, ako prijme rozhodnutie, ktoré sa nepriaznivo dotkne žalobkyne, sú povinní dodržať jej právo na vypočutie ako sťažovateľky (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. apríla 2019, OZ/EIB, C-558/17 P, EU:C:2019:289, bod 56).

94 Súdny dvor tiež konštatoval, že žalobkyňa ako sťažovateľka – aby mohla účinne predložiť svoje pripomienky – mala právo, aby sa jej oznámil prinajmenšom súhrn výpovedí obvineného z obťažovania a jednotlivých vypočutých svedkov, keďže tieto výpovede boli použité vyšetrovacím výborom v jeho správe na účely vypracovania odporúčaní predsedovi dotknutej inštitúcie, z ktorých tento predseda vychádzal v spornom rozhodnutí, pričom pri vypracovaní tohto súhrnu sa mali prípadne dodržať oprávnené záujmy dôverného zaobchádzania (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. apríla 2019, OZ/EIB, C-558/17 P, EU:C:2019:289, bod 57).

95 Toto stanovisko bolo potvrdené v rozsudku z 25. júna 2020, HF/Parlament (C-570/18 P, EU:C:2020:490, body 57 až 62), v ktorom Súdny dvor pri uplatnení toho istého ustanovenia a v rámci iného konania, ktoré viedlo k zamietnutiu sťažnosti z dôvodu obťažovania, rozhodol, že obťažovaná osoba mala ako sťažovateľka právo, aby sa jej oznámilo aspoň zhrnutie stanoviska poradného výboru, ako aj zápisnice z výsluchu svedkov, keďže orgán poverený rozhodovaním o existencii obťažovania vychádzal v rámci sporného rozhodnutia z týchto dokumentov.

96 V bode 66 rozsudku z 25. júna 2020, HF/Parlament (C-570/18 P, EU:C:2020:490), Súdny dvor spresnil, že na účely zaručenia dôvernosti svedeckých výpovedí a cieľov, ktoré táto dôvernosť chráni, pričom sa zároveň zabezpečí, aby sa žalobkyňa pred prijatím rozhodnutia, ktoré jej spôsobuje ujmu, účinne vypočula, totiž možno použiť určité techniky, akými sú napríklad anonymizácia, či dokonca sprístupnenie podstaty svedeckých výpovedí vo forme zhrnutia, alebo tiež maskovanie určitých častí obsahu svedeckých výpovedí.

97 Vo veciach, v ktorých boli vydané rozsudky zo 4. apríla 2019, OZ/EIB (C-558/17 P, EU:C:2019:289, bod 53), a z 25. júna 2020, HF/Parlament (C-570/18 P, EU:C:2020:490), bola osoba domáhajúca sa práva byť riadne vypočutá, ako sa uvádza v bodoch 93 a 95 vyššie, sťažovateľkou, ktorá sa domnievala, že bola obeťou obťažovania.

98 Takáto situácia je odlišná od situácie v prejednávanej veci, v ktorej tvrdenie týkajúce sa nedostatočného sprístupnenia spisu neuviedla sťažovateľka, ale osoba obvinená z obťažovania, ktorej bola z tohto dôvodu uložená sankcia.

99 V tomto prípade sa v celom rozsahu uplatňuje všeobecná zásada dodržiavania práva na obhajobu, na ktorú sa tiež odvoláva žalobkyňa v rámci svojho prvého žalobného dôvodu.

100 Podľa judikatúry sa táto zásada uplatňuje na celé konanie začaté proti určitej osobe, ktoré môže viesť k prijatiu aktu spôsobujúceho tejto osobe ujmu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. mája 2012, Skareby/Komisia, F-42/10, EU:F:2012:64, bod 46 a citovanú judikatúru). Platí to najmä vtedy, keď konanie môže viesť k uloženiu sankcie (rozsudok zo 14. septembra 2010, Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals/Komisia a i., C-550/07 P, EU:C:2010:512, bod 92). Táto základná zásada práva Únie musí byť zabezpečená aj pri neexistencii akejkoľvek právnej úpravy dotknutého konania (rozsudky z 10. júla 1986, Belgicko/Komisia, 234/84, EU:C:1986:302, bod 27, z 9. novembra 2006, Komisia/De Bry, C-344/05 P, EU:C:2006:710, bod 37, a z 27. októbra 2016, ECB/Cerafogli, T-787/14 P, EU:T:2016:633, bod 72).

101 Podľa ustálenej judikatúry právo na obhajobu zahŕňa právo byť vypočutý a právo na prístup k spisu, pričom patrí medzi tie zo základných práv, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou právneho poriadku Únie a sú zakotvené v Charte základných práv (pozri rozsudok z 10. septembra 2013, G. a R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, bod 32 a citovanú judikatúru).

102 Táto zásada sa v prejednávanej veci uplatní, keďže konanie začaté proti žalobkyni môže viesť a viedlo k uloženiu sankcie členovi Parlamentu za obťažovanie.

103 V konaní, ktorého cieľom je preukázať existenciu obťažovania, zo všeobecnej zásady dodržiavania práva na obhajobu vyplýva, že pri dodržaní prípadných požiadaviek dôverného zaobchádzania musia byť obvinenej osobe pred prijatím rozhodnutia, ktoré jej spôsobuje ujmu, sprístupnené všetky dokumenty zo spisu, ktoré sú tak v jej prospech, ako aj neprospech a ktoré sa týkajú uvedeného obťažovania, a musí byť v súvislosti s nimi vypočutá.

104 Sprístupnenie celého spisového materiálu je navyše výslovne stanovené v článku 3 ods. 1 prílohy IX služobného poriadku v prípade osôb, na ktoré sa vzťahuje tento služobný poriadok a voči ktorým sa vedie disciplinárne vyšetrovanie v nadväznosti na vyšetrovanie Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF).

105 V prejednávanej veci zo spisu a z pojednávania vyplýva, že počas konania, ktoré viedlo ku konštatovaniu situácie obťažovania a k uloženiu sankcie, žalobkyňa, hoci bola listom z 23. februára 2018 informovaná o obsahu sťažností oboch AAP, nemala prístup ani k vyhláseniam, ktoré títo dvaja AAP urobili 27. februára 2018 pred poradným výborom, ani k spisovému materiálu, konkrétne k e-mailom a textovým správam, hoci tieto jednotlivé informácie boli zohľadnené na účely prijatia záveru o existencii obťažovania a sankcionovania žalobkyne.

106 Parlament na pojednávaní tvrdil, že rešpektoval zásadu dodržiavania práva na obhajobu, ale nebol povinný sprístupniť žalobkyni spis v celom rozsahu. V každom prípade predovšetkým tvrdí, že žalobkyňa nikdy nepožiadala o prístup k spisu. Ďalej sprístupnenie e-mailov a textových správ, z ktorých vychádzal poradný výbor a následne predseda Parlamentu, aby prijali svoje stanoviská a rozhodnutie, narazilo na ťažkosti spojené s dôvernou povahou týchto dokumentov. Napokon oznámenie týchto skutočností nebolo nevyhnutné, pretože žalobkyňa poznala ich obsah, keďže boli zaslané žalobkyni alebo pochádzali od nej.

107 Pokiaľ ide o prvé tvrdenie, treba pripomenúť, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Parlament, v rámci konania o obťažovaní nemožno prístup k spisu podmieniť žiadosťou dotknutej osoby. Príslušnému orgánu, ktorý vedie konanie začaté proti tejto osobe, totiž prináleží, aby dodržiaval všetky požadované záruky, najmä záruky týkajúce sa práva na obhajobu, a to bez toho, aby čakal na to, že bude k tomu vyzvaný.

108 Pokiaľ ide o druhé tvrdenie, treba konštatovať, že Parlament vo svojej argumentácii všeobecne poukázal na potrebu chrániť sťažovateľov s cieľom vysvetliť to, že prístup k dotknutým dokumentom bol v predmetnom konaní obmedzený, pričom však neidentifikoval informácie, ktoré by z dôvodu ich osobitostí vyžadovali určitú formu dôverného zaobchádzania, alebo dôvody, ktoré by to opodstatňovali.

109 V každom prípade treba pripomenúť, že dôvernosť možno zaručiť použitím rôznych techník, akými sú anonymizácia, sprístupnenie podstaty dokumentov v spise vo forme zhrnutia alebo maskovanie niektorých častí ich obsahu (rozsudok z 25. júna 2020, HF/Parlament, C-570/18 P, EU:C:2020:490, bod 66).

110 Pokiaľ ide o tretie tvrdenie, ktoré je navyše v rozpore s druhým tvrdením, treba uviesť, že na to, aby mohla obvinená osoba zabezpečiť svoju obhajobu, musí mať možnosť presne sa oboznámiť s dokumentmi v spise, na ktorých boli založené obvinenia vznesené proti nej v rozhodnutiach, ktoré sa jej týkajú.

111 Na pojednávaní Parlament tvrdil, že mu prináležalo označiť skutočnosti, ktoré sa majú oznámiť osobe obvinenej z obťažovania, pričom tejto osobe prináležalo vyžiadať si dokumenty, na ktorých sa tieto skutočnosti zakladajú, pokiaľ by to považovala za potrebné.

112 Toto tvrdenie nemožno prijať. V rámci konania z dôvodu obťažovania prináleží príslušným orgánom, aby v súlade s prípadnými požiadavkami dôvernosti oznámili dotknutej osobe nielen skutočnosti, na ktorých sa zakladajú tvrdenia o obťažovaní, ale aj písomnosti slúžiace na podporu týchto tvrdení, akými sú prípadne tie, ktoré by umožnili ich vyvrátenie, pričom dotknutá osoba musí mať možnosť sama určiť, ako pripraviť a odôvodniť svoju obhajobu.

113 Tvrdenia, ktoré Parlament uviedol proti uplatneniu zásady dodržiavania práva na obhajobu v prejednávanej veci, treba preto zamietnuť.

114 V dôsledku toho treba konštatovať, že v prejednávanej veci bola porušená všeobecná zásada dodržiavania práva na obhajobu.

### *c) O dôsledkoch porušenia zásady dodržiavania práva na obhajobu*

115 Podľa judikatúry porušenie práva na obhajobu vedie k zrušeniu rozhodnutia vydaného na konci určitého konania iba vtedy, ak by bez tejto vady mohlo toto konanie dospieť k inému výsledku (rozsudok zo 4. apríla 2019, OZ/EIB, C-558/17 P, EU:C:2019:289, bod 76).

116 Podľa Súdneho dvora je táto požiadavka splnená, ak žalobkyňa vzhľadom na to, že nemala prístup k dokumentom, ktoré jej mali byť poskytnuté na základe riadneho dodržania práva na obhajobu, nemohla účinne uplatniť svoje pripomienky (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 4. apríla 2019, OZ/EIB, C-558/17 P, EU:C:2019:289, body 77 a 78, a z 25. júna 2020, HF/Parlament, C-570/18 P, EU:C:2020:490, bod 73), a tak jej bola odňatá možnosť lepšie zabezpečiť svoju obhajobu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. januára 2019, Komisia/United Parcel Service, C-265/17 P, EU:C:2019:23, bod 56).

117 V takom prípade totiž neposkytnutie spisového materiálu, z ktorého administratíva vychádzala, má z hľadiska ochrany vyplývajúcej z práva na obhajobu nevyhnutne vplyv na zákonnosť aktov prijatých na konci konania, ktoré môže mať na žalobkyňu nepriaznivý vplyv (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 4. apríla 2019, OZ/EIB, C-558/17 P, EU:C:2019:289, bod 78, a z 25. júna 2020, HF/Parlament, C-570/18 P, EU:C:2020:490, bod 73).

118 V prejednávanej veci zo spisu a z pojednávania vyplýva, že žalobkyňa nemala počas konania, ktoré sa jej týkalo, prístup ani k vyhláseniam, ktoré uskutočnili obaja AAP 27. februára 2018 pred poradným výborom, ani k celému spisu, najmä k úplnému obsahu e-mailov alebo textových správ, na ktorých boli obvinenia založené, hoci tieto informácie boli zohľadnené v rámci konštatovania obťažovania a uloženia sankcie.

119 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že definícia psychického obťažovania v zmysle článku 12a ods. 3 služobného poriadku, ktorá sa zhoduje s definíciou nachádzajúcou sa v článku 3 ods. 1 pravidiel zo 14. apríla 2014 v znení zo 6. júla 2015, predpokladá kontextovú kvalifikáciu činov a prejavov správania úradníkov a zamestnancov, ktorá nie je vždy jednoduchá (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. júla 2018, SQ/EIB, T-377/17, EU:T:2018:478, bod 99, a z 13. júla 2018, Curto/Parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, bod 75).

120 Za týchto podmienok treba na základe judikatúry pripomenutej v bodoch 115 až 117 vyššie konštatovať, že žalobkyňa tým, že nemala prístup k celému obsahu spisu, bola v prejednávanej veci zbavená príležitosti lepšie zabezpečiť svoju obhajobu a že táto nezrovnalosť mala nevyhnutne vplyv na obsah rozhodnutí prijatých v súvislosti s existenciou obťažovania a sankciou.

121 Treba preto určiť, v akom rozsahu malo porušenie zásady dodržiavania práva na obhajobu vplyv na zákonnosť jednotlivých napadnutých rozhodnutí.

*1) O rozhodnutí predsedu týkajúcom sa situácie obťažovania*

122 Rozhodnutie predsedu týkajúce sa obťažovania je prvým rozhodnutím, ktoré bolo prijaté na konci konania, ktoré bolo poznačené porušením zásady dodržiavania práva na obhajobu, ktoré bolo konštatované vyššie.

123 Toto rozhodnutie, keďže bolo prijaté bez toho, aby mal predseda možnosť disponovať informáciami a tvrdeniami, ktoré by žalobkyňa mohla uviesť, ak by v súlade s touto zásadou mala prístup k dokumentom v spise, z ktorých chcela vychádzať, musí byť zrušené.

*2) O rozhodnutí predsedu o sankcii*

124 Je zrejmé, že zákonnosť rozhodnutia predsedu o sankcii je tiež dotknutá vyššie konštatovaným porušením zásady dodržiavania práva na obhajobu. Základom tohto rozhodnutia je totiž údajné obťažovanie, ktorého konštatovanie je samo osebe poznačené porušením zásady dodržiavania práva na obhajobu.

125 V dôsledku toho rozhodnutie predsedu o sankcii musí byť zrušené z dôvodu porušenia zásady dodržiavania práva na obhajobu.

*3) O rozhodnutí predsedníctva Parlamentu*

126 Parlament sa domnieva, že rozhodnutie predsedníctva sa týka len sankcie, takže nemohlo byť dotknuté porušením zásady dodržiavania práva na obhajobu, ktoré sa vzťahovalo len na rozhodnutie predsedu týkajúce sa situácie obťažovania.

127 Treba zdôrazniť, že rozhodnutie predsedníctva Parlamentu potvrdzuje rozhodnutie predsedu o sankcii a že jeho základom je aj údajné obťažovanie, ktorého konštatovanie je poznačené porušením zásady dodržiavania práva na obhajobu. Nezákonnosť, ktorá vyplýva z tohto konštatovania, má teda nevyhnutne za následok nezákonnosť rozhodnutia predsedníctva Parlamentu.

128 Je pravda, že predsedníctvo Parlamentu vo svojom rozhodnutí obmedzilo úlohu, ktorú má plniť v rámci sťažnosti založenej na článku 167 rokovacieho poriadku Parlamentu, keďže v bode 4 na jednej strane uviedlo, že má „iba právomoc prehodnotiť samotnú sankciu“, a na druhej strane že opätovné preskúmanie „dôvodnosti“ rozhodnutia týkajúceho sa obťažovania alebo „skutkov“, z ktorých vychádza rozhodnutie o uložení sankcie, nepatrí do jeho právomoci.

129 Nič to však nemení na tom, že v tom istom bode 4 svojho rozhodnutia predsedníctvo Parlamentu pripustilo, že overilo zákonnosť postupu, ktorý viedol k prijatiu rozhodnutia týkajúceho sa situácie obťažovania.

130 Predsedníctvo Parlamentu teda uviedlo, že „na účely účinného opravného prostriedku [považovalo] za vhodné vykonať preskúmanie, ktoré sa obmedzovalo na overenie toho, či [bolo] psychické obťažovanie konštatované za dobrých podmienok a konkrétne či uplatnený postup nebol poznačený zjavným pochybením, ktoré by mohlo ohroziť zákonnosť rozhodnutia o uložení sankcie“.

131 V tom istom zmysle predsedníctvo Parlamentu v bode 5 svojho rozhodnutia potvrdilo, že konanie nebolo poznačené žiadnou vadou spochybňujúcou platnosť rozhodnutia týkajúceho sa obťažovania a rozhodnutia o sankcii. Uviedlo totiž, že „na tomto základe predsedníctvo [dospelo k] názoru, že konštatovanie psychického obťažovanie predsedom… sa uskutočnilo za dobrých podmienok a že uplatnený postup nebol poznačený zjavnou vadou, ktorá by mohla ohroziť zákonnosť rozhodnutia o uložení sankcie“.

132 Predsedníctvo Parlamentu tak založilo svoje rozhodnutie na posúdení, ktoré z dôvodov uvedených v bodoch 91 až 114 vyššie bolo vykonané v rozpore so zásadou dodržiavania práva na obhajobu.

133 Toto rozhodnutie preto musí byť zrušené z dôvodu porušenia tejto zásady.

*4) Záver týkajúci sa návrhu na zrušenie*

134 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy a bez toho, aby bolo potrebné preskúmať ďalšie výhrady nachádzajúce sa v prvom žalobnom dôvode, ďalšie žalobné dôvody uvedené žalobkyňou, jej návrhy na predloženie dôkazov a návrhov dôkazov, ako aj jej návrhy na opatrenia na zabezpečenie priebehu konania a na vykonanie dokazovania, treba konštatovať, že rozhodnutie predsedu týkajúce sa situácie obťažovania, rozhodnutie predsedu o sankcii a rozhodnutie predsedníctva Parlamentu musia byť zrušené.

## C. O návrhu na nahradenie uloženej disciplinárnej sankcie sankciou, ktorá je stanovená v článku 166 ods. 4 písm. a) rokovacieho poriadku Parlamentu

135 V žalobných návrhoch žalobkyňa subsidiárne navrhuje, aby Všeobecný súd „konštatoval, že uložená disciplinárna sankcia je nadmerná a neprimeraná“, a aby ju „nahradil sankciou stanovenou v článku 166 ods. 4 písm. a) rokovacieho poriadku Parlamentu“. Sankcia stanovená v tomto poslednom uvedenom ustanovení je pokarhanie.

136 Keďže návrh uvedený v bode 135 vyššie je subsidiárny vo vzťahu k návrhu na zrušenie, ktorému sa vyhovelo, nie je potrebné o tomto návrhu rozhodnúť.

## D. O návrhu na náhradu škody

### *1. O návrhu na priznanie náhrady ujmy*

137 Žalobkyňa vo svojej žalobe navrhuje, aby bola Parlamentu uložená povinnosť zaplatiť sumu 50 000 eur, prípadne vyššiu alebo nižšiu sumu, ktorú Všeobecný súd určí na základe spravodlivosti za konanie jeho predsedu a členov jeho predsedníctva. Sankcia, ktorá bola uložená žalobkyni, bola pre žalobkyňu osobitne škodlivá z dôvodu jej nespravodlivej povahy a pretože sa ňou zaoberali médiá nielen v rámci Parlamentu, ale aj v členských štátoch.

138 Žalobkyňa v replike uvádza, že utrpela tri druhy ujmy, a to po prvé majetkovú ujmu vyplývajúcu zo straty denného príspevku počas dvanástich dní a z toho, že sa musela uspokojiť so službami jedinej akreditovanej asistentky poslanca, po druhé nemajetkovú ujmu vyplývajúcu zo zhoršenia jej povesti z dôvodu mediálneho významu uloženej sankcie a po tretie ujmu v dôsledku jej vylúčenia z Hnutia piatich hviezd.

139 Parlament sa domnieva, že tento návrh treba zamietnuť v prvom rade ako neprípustný a subsidiárne ako nedôvodný.

140 V tejto súvislosti treba najskôr uviesť, že náhrada majetkovej ujmy vyplývajúcej zo straty denného príspevku počas dvanástich dní je možným dôsledkom zrušenia rozhodnutia predsedu o sankcii a rozhodnutia predsedníctva Parlamentu. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 266 prvého odseku ZFEÚ musí inštitúcia, ktorej akt bol zrušený, prijať opatrenia potrebné na vykonanie rozsudku o zrušení. V rámci rozdelenia právomocí medzi súdny orgán a správny orgán prináleží inštitúcii, ktorá prijala zrušený akt, aby určila, aké opatrenia sa vyžadujú na vykonanie zrušujúceho rozsudku (pozri rozsudok z 5. septembra 2014, Éditions Odile Jacob/Komisia, T-471/11, EU:T:2014:739, bod 55 a citovanú judikatúru).

141 Ďalej, pokiaľ ide o skutočnosť, že žalobkyňa sa musela zmieriť so službami jedinej akreditovanej asistentky poslanca, treba konštatovať, že nie je nelegitímne, aby inštitúcia prijala opatrenia s cieľom oddeliť osoby, ktoré sa sťažujú na obťažovanie, od osoby, ktorá je z neho obvinená.

142 Vo zvyšnej časti smerujú návrhy žalobkyne k náhrade nemajetkovej ujmy.

143 V tejto súvislosti treba uviesť, že podľa judikatúry môže samotné zrušenie nezákonného aktu predstavovať primeranú a v zásade dostatočnú náhradu akejkoľvek nemajetkovej ujmy, ktorú tento akt mohol spôsobiť (rozsudky z 9. júla 1987, Hochbaum a Rawes/Komisia, 44/85, 77/85, 294/85 a 295/85, EU:C:1987:348, bod 22, a z 9. novembra 2004, Montalto/Rada, T-116/03, EU:T:2004:325, bod 127), ibaže by žalobca preukázal, že mu vznikla nemajetková ujma, ktorú možno oddeliť od protiprávnosti odôvodňujúcej zrušenie a ktorá nemôže byť v plnom rozsahu napravená týmto zrušením (rozsudok z 31. mája 2018, Korwin-Mikke/Parlament, T-352/17, EU:T:2018:319, bod 78).

144 V prejednávanej veci treba zrušenie napadnutých rozhodnutí považovať za dostatočné, a to tým skôr, že rozhodnutie Všeobecného súdu o žalobnom dôvode založenom na porušení zásady dodržiavania práva na obhajobu neprejudikuje existenciu alebo neexistenciu obťažovania.

145 Pre úplnosť treba uviesť, že v súlade s pravidlami uplatniteľnými na konanie na Všeobecnom súde žalobkyňa neuviedla skutočnosti, ktoré mali preukázať zodpovednosť Parlamentu, pokiaľ ide o údajnú nemajetkovú ujmu.

146 Podľa ustálenej judikatúry na splnenie požiadaviek podľa článku 76 písm. d) rokovacieho poriadku musí žaloba o náhradu škody údajne spôsobenej inštitúciou Únie obsahovať skutočnosti, ktoré umožňujú identifikovať správanie, ktoré žalobca inštitúcii vytýka, dôvody, pre ktoré sa domnieva, že existuje príčinná súvislosť medzi správaním a ujmou, ktorá mu bola údajne spôsobená, ako aj povahu a rozsah tejto ujmy (pozri rozsudok z 20. júla 2017, ADR Center/Komisia, T-644/14, EU:T:2017:533, bod 66 a citovanú judikatúru).

147 V prejednávanej veci žalobkyňa v žalobe neuviedla, v čom spočíva „správanie predsedu [Parlamentu] a členov jeho predsedníctva“, ktoré by bolo príčinou tejto nemajetkovej ujmy, a príčinná súvislosť medzi týmto správaním a ujmou. Nevysvetlila ani to, čo osobne utrpela.

148 Navyše podľa článku 85 ods. 1 rokovacieho poriadku „dôkazy a návrhy dôkazov sa predkladajú v rámci prvej výmeny vyjadrení“.

149 V prejednávanej veci žalobkyňa v prílohe žaloby nepredložila dôkazy o svojej nemajetkovej ujme, hoci sú z obdobia pred podaním žaloby. Rôzne publikácie totiž pochádzajú z októbra 2018 a rozhodnutie, ktorým bola z jej strany vylúčená, pochádza z 31. decembra 2018.

150 Nepochybne podľa článku 85 ods. 2 rokovacieho poriadku „hlavní účastníci konania môžu tak v replike, ako aj v duplike predložiť dôkazy alebo označiť dôkazy, ktoré navrhujú vykonať na podporu svojich tvrdení, za predpokladu, že omeškanie s ich predložením je odôvodnené“.

151 Treba však konštatovať, že žalobkyňa neuviedla dôvody, pre ktoré boli dôkazy, ktoré predložila, predložené oneskorene.

152 Za týchto podmienok treba návrh na priznanie náhrady ujmy zamietnuť.

### *2. O ostatných návrhoch na náhradu škody*

153 V bode 63 žaloby žalobkyňa navrhuje, aby Všeobecný súd „uložil Parlamentu povinnosť prijať opatrenia na odškodnenie, ktoré spočívajú… v oznámení rozhodnutia vydaného na plenárnom zasadnutí Parlamentu… a v oznámení informácií najdôležitejším mediálnym organizáciám, ktoré zabezpečí na svoje náklady Parlament…, ako aj v akejkoľvek marketingovej komunikácii, ktorá umožní spravodlivo napraviť vnímanie žalobkyne zo strany verejnosti“. Žalobkyňa tiež v žalobných návrhoch navrhuje, aby Všeobecný súd nariadil predsedovi, aby v pléne zverejnil informáciu o existencii náhrady škody.

154 Ako zdôrazňuje Parlament, súd Únie nemôže bez toho, aby zasiahol do výsad administratívneho orgánu, dávať inštitúcii alebo orgánu Únie príkazy (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. januára 2019, HJ/EMA, T-881/16, neuverejnený, EU:T:2019:5, bod 26 a citovanú judikatúru).

155 Podľa judikatúry táto zásada nevedie iba k zamietnutiu návrhov uvádzaných v rámci žaloby o neplatnosť, ktoré smerujú k tomu, aby bola žalovanej inštitúcii alebo žalovanému orgánu uložená povinnosť prijať opatrenia na vykonanie zrušujúceho rozsudku, z dôvodu nedostatku právomoci Všeobecného súdu, ale v zásade sa uplatňuje aj na žalobu o náhradu škody, v rámci ktorej žalobca navrhuje, aby bola inštitúcii uložená povinnosť prijať konkrétne opatrenia na náhradu údajnej ujmy (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. januára 2019, HJ/EMA, T-881/16, neuverejnený, EU:T:2019:5, bod 26 a citovanú judikatúru).

156 Preto je potrebné zamietnuť návrhy na náhradu škody, ktoré spočívajú v „oznámení rozhodnutia vydaného na plenárnom zasadnutí Parlamentu… a v oznámení informácií najdôležitejším mediálnym organizáciám, ktoré zabezpečí na svoje náklady Parlament…, ako aj v akejkoľvek marketingovej komunikácii, ktorá umožní spravodlivo napraviť vnímanie žalobkyne zo strany verejnosti“.

## IV. O trovách

157 Podľa článku 134 ods. 1 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

158 Podľa článku 134 ods. 2 rokovacieho poriadku, ak je viac účastníkov konania, ktorí vo veci nemali úspech, Všeobecný súd rozdelí náhradu trov konania medzi nich.

159 Podľa článku 135 rokovacieho poriadku, ak si to vyžaduje spravodlivé zaobchádzanie, Všeobecný súd môže rozhodnúť, že účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, znáša vlastné trovy konania a je povinný nahradiť iba časť trov konania druhého účastníka, resp. vôbec mu nemusí uložiť povinnosť nahradiť trovy konania.

160 V prejednávanej veci si spravodlivé zaobchádzanie vyžaduje, aby Parlament, hoci bol návrh žalobkyne na náhradu škody zamietnutý, znášal všetky svoje vlastné trovy konania a nahradil trovy konania vynaložené žalobkyňou, keďže nemal úspech v podstatnej časti svojej argumentácie.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (štvrtá rozšírená komora)

rozhodol takto:

1. **Rozhodnutie predsedu Európskeho parlamentu z 2. októbra 2018, ktorým sa správanie pani Giulie Moiovej voči jej dvom akreditovaným asistentom poslanca kvalifikuje ako psychické obťažovanie, rozhodnutie predsedu Parlamentu z 2. októbra 2018, ktorým sa pani Moiovej za jej správanie voči jej dvom akreditovaným asistentom poslanca, ktoré bolo kvalifikované ako psychické obťažovanie, ukladá sankcia v podobe straty nároku na jej denný príspevok počas dvanástich dní, a rozhodnutie predsedníctva Parlamentu z 12. novembra 2018 o sťažnosti podanej pani Moiovou 16. októbra 2018 v súlade s článkom 167 rokovacieho poriadku Parlamentu sa zrušujú.**

2. **V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.**

3. **Parlament je povinný nahradiť trovy konania.**

Gervasoni Madise Nihoul

Frendo Martín y Pérez de Nanclares

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 3. februára 2021.

Podpisy

[i] — V súlade s právnou úpravou v oblasti ochrany osobných údajov v rámci súdnych funkcií Všeobecného súdu bol vo verejnom znení rozsudku na základe rozhodnutia tajomníka určitý údaj utajený, pričom bol nahradený poznámkou [*osobný údaj*].